

Směrnice pro třídění knižního materiálu ve sběrnách na státních zámcích

11. 2. 1952, Praha

Směrnice sestavené Z. Wirthem jsou spíše návrhem pro postupné třídění knižních konfiskátů pocházejících především z knihoven zámků a německých bytů a uložených ve sběrnách tehdy již bývalé Národní kulturní komise. Pracovníci této organizace byli nuceni vzhledem ke své omezené pracovní kapacitě soustředit svoji činnost především na třídění konfiskovaného mobiliáře, knihy byly soustředěny ve sběrnách, ucelené větší knihovny ponechány přímo na zámcích. Jejich definitivní třídění odložili pracovníci na pozdější dobu.

Směrnice pro třídění knižního materiálu ve sběrnách na státních zámcích

Ve velkém souboru státního kulturního majetku, získaného od roku 1945 zákony a nařízeními o konfiskaci a převzetí, je veliká skupina knižního materiálu od 15. století do současnosti, uložená jednak ve 46 sběrnách, jednak v knihovnách státních zámků. Počet svazků tohoto materiálu není ještě přesně odhadnut, ale sotva je menší než jeden milion svazků. Z toho byla dosud vytríděna jenom malá část, a to ze svozu knih ze soukromých bytů v pohraničí a ze tří zámků (Kopidlno, Teplice, Děčín), uloženého na zámku Sychrově; mimo to byla dodána z mnoha vytríděných zámků v Čechách i na Moravě odborná literatura přímo vědeckým ústavům a několik celých zámeckých knihoven v Čechách a na Moravě převzaly univerzitní knihovny a Krajské studijní knihovny.

Poněvadž se akce eliminační na zámcích a v soukromých bytech blíží ke konci, nastává nyní vhodná doba k zahájení soustavného třídění všeho získaného knižního materiálu a jeho racionálního [!] využití. Proto se za účelem jednotného provedení této akce vydávají tyto směrnice:

1.

I/ V nynějším stavu a obsahu zůstanou uchovány jenom některé knihovny na státních zámcích, které budou v nejbližší době určeny. Ostatní knihovny na státních zámcích a všechny svozy knih ve sběrnách budou postupně roztříděny a přiděleny dosud přihlášeným žadatelům (ústřední státní knihovny, krajské studijní knihovny, knihovny studijních a výzkumných ústavů,

knihovny musejí a galerií). Získaný výmět bude odevzdán sběrným surovinám k dalšímu využití.

2/ Při odborných museích a ústavech, zřízených na státních zámcích byly již založeny speciální knihovny a budou soustavně při třídění doplňovány. Jde tu především o knihovnu Musea společenské kultury na zámku Jemništi, o knihovnu hippologického musea na zámku v Slatiňanech a o sbírku literatury pro historický a stavební vývoj hradů a zámků a pro instalaci státních zámků.

2.

1/ Zaměstnanec nebo skupina zaměstnanců pověřená tříděním knižního materiálu ve sběrnách a v knihovnách státních zámků obdrží pověřovací list, jímž se vykáže příslušnému oblastnímu inspektorovi a správci zámku, popř. orgánům lidové správy. Jejich příchod bude včas oznámen na zámku, aby sběrna byla řádně vyčištěna a vyvětrána. Pověřenci budou moci užívat inspekčních pokojů na státních zámcích.

3.

1/ Příslušnou knihovnu nebo sběrnou na státním zámku a zahájení i praktické provádění třídění určí knižní referent oddělení pro správu státního kulturního majetku a provede také revisi vykonané práce.

2/ Zásadně bude se všechen svaz v jednotlivých sběrnách třídit jako celek podle určitých oborů. Zámecké knihovny budou tříděny každá zvlášť.

3/ V průběhu třídění bude především z knižního materiálu vybrán a zvláště uložen tento nesprávně tam zařazený materiál:

a/ archiválie (listiny), korespondence,

b/ původní i reprodukováná grafika (ve volných listech nebo sarapp-books), pokud nemá úpravu skutečné knižní publikace,

c/ diplomy, plakáty, letáky, nevázané noviny apod.,

d/ mapy,

e/ plány,

f/ fotografie všeho druhu, včetně fotografická alba,

g/ pohlednice všemi technikami provedené,

h/ sbírky ex libris

4/ Dále budou zvláště vyřazeny bez rozdílu doby vzniku a řeči, ve které jsou sepsány, všechny rukopisy, prvotisky (do 1500) a raní tisky (1500 - 1550) a vzácnější rukodílné vazby do 1800, a konečně také slepecké publikace a vázané svazky novin.

4.

O provedeném roztržení knih a jeho revisi rozhodne dříve již stanovená komise o přidělení materiálu jednotlivým ústavům. Tyto ústavy budou povinny přidělený materiál ze sběrný odvézti, sestaviti jeho seznam a zaslati MŠVU (oddělení správy státního kulturního majetku) potvrzení o převzetí spolu s reversem o převzetí státního kulturního majetku do deposita.

Podle zvláštních směrnic rozhodne komise o přidělení materiálu naznačeného v odstavci 3./4, materiál v odstavci 3./3 roztrhne a přidělí oddělení.

Wirth

V Praze dne 11. února 1952

ÚDU AV ČR, Praha, OD, fond NKK, kart. X, inv. č. 432; originál interních směrnic, strojopis